

VÝZNAMNÁ TRŽNÍ SÍLA AKTUALITY ELEKTRONIZACE SMLUV

Jana Zmeškalová

Odbor metodiky a kontroly tržní síly
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
SVMK, Brno, 14. 11. 2019

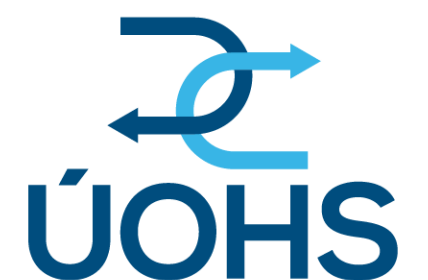
STRUKTURA PREZENTACE

- činnost OMKTS v roce 2019
- rozhodovací praxe
- sektorové šetření
- výkladová stanoviska k § 3a ZVTS
- elektronizace

ČINNOST OMKTS V ROCE 2019

NEKALÉ OBCHODNÍ PRAKTIKY V ROZHODOVACÍ PRAXI ÚOHS

NEROVNOVÁHA SMLUVNÍCH PODMÍNEK

- zakázaná praktika spočívající v sjednávání a uplatňování smluvních podmínek, které vytvářejí výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran [§ 4 odst. 2 písm. a) ZVTS]
- co je problém?
 - vychýlení smluvních podmínek ve prospěch/neprospěch jedné smluvní strany
 - jednostranná ustanovení v neprospěch dodavatele
 - převaha povinností na straně dodavatele, která nejsou kompenzována povinnostmi na straně odběratele
 - neexistence sankcí na straně odběratele
 - smluvní ustanovení umožňující různý výklad
 - rozdíl mezi smlouvou a praxí

NEROVNOVÁHA SMLUVNÍCH PODMÍNEK

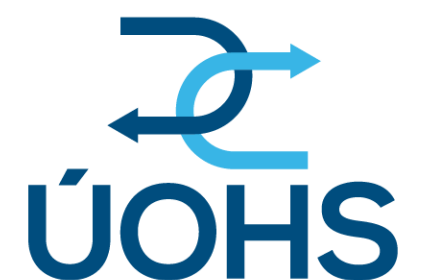
Majetkové sankce

ÚOHS zkoumal:

- výši, opodstatněnost, přiměřenost a vyváženost sankcí
- rozdíl mezi stále účinnými smluvními podmínkami před rokem 2016 a po roce 2016
- rozdíl mezi sjednanou výší sankcí a reálnou praxí

Řešení:

- snížení sankcí dle skutečné praxe
- provázání výše sankce s dalšími kritérii či okolnostmi
- zakotvení sankcí i pro odběratele
- místo absolutních částek procentuální částky
- možnost snížení sankce při součinnosti dodavatele
- vzájemná komunikace

NEROVNOVÁHA SMLUVNÍCH PODMÍNEK

Nákup zboží do akcí

ÚOHS zkoumal:

- možnost odmítnout objednávku zboží do akce
- určení množství zboží do akce
- rozdílnost smluv dle období, ve kterém byly sjednány

Řešení:

- odhad prodeje zboží v akci
- závazný odběr zboží (krátký časový úsek před akcí), nedodržení je sankcionováno
- poskytnutí maximální součinnosti při objednávání a dodávání zboží na obou stranách vztahu
- odmítnutí dodání v případě okolností nezávislých na dodavateli
- odmítnutí dodání v případě, že objednávka překračuje o x% odhad prodeje zboží

Doba platnosti kupní ceny a mechanismus změny

ÚOHS zkoumal:

- nejednoznačný výklad smluvního ustanovení a odlišující se praxe

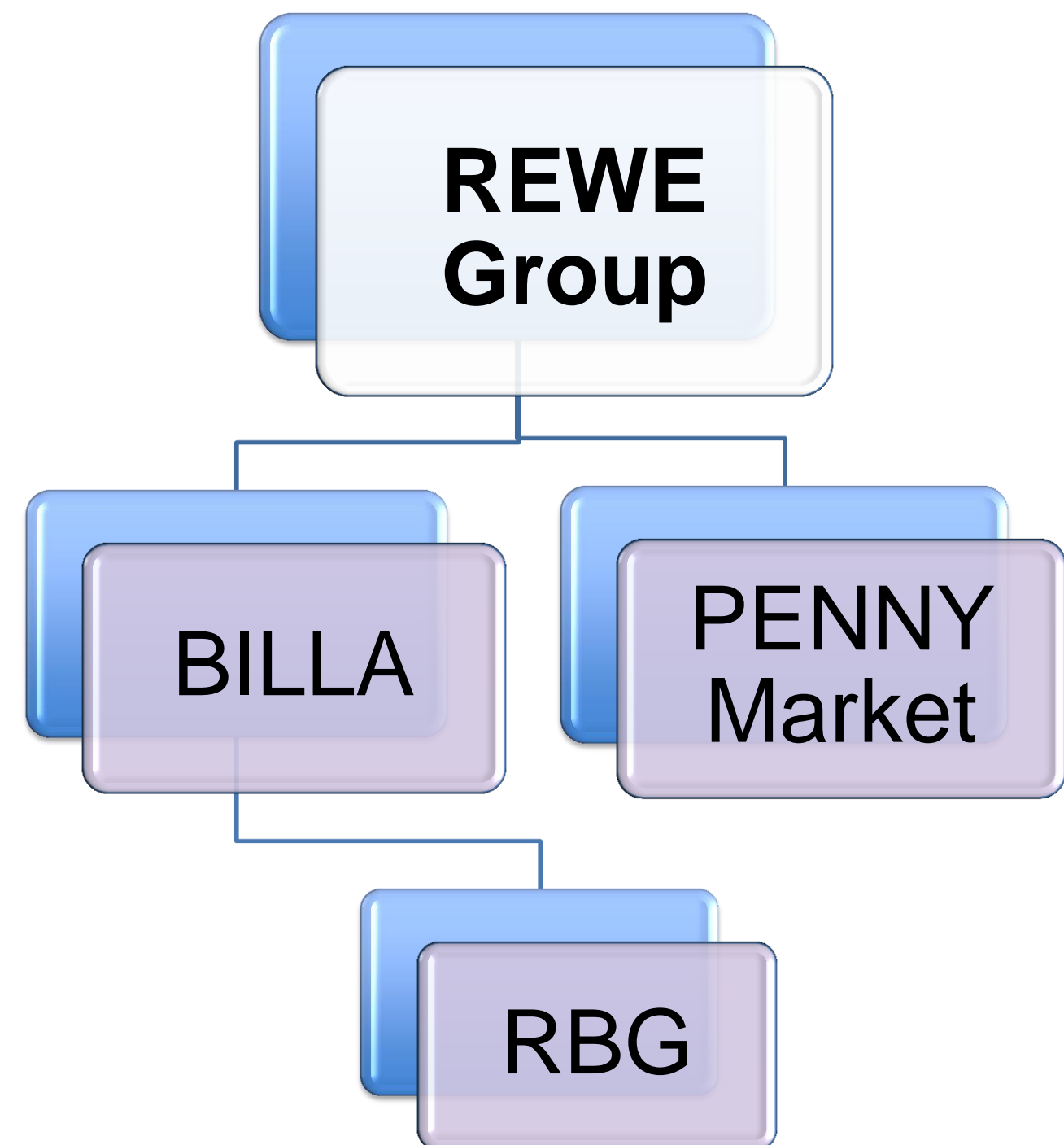
Řešení:

- zpřehlednění ustanovení
- nové nastavení některých lhůt

POTRESTANÁ NÁKUPNÍ ALIANCE

Nákupní aliance

- uskupení vzniklé na základě smlouvy, jiného právního jednání nebo jiné právní skutečnosti
- provádí spolupráci mezi odběrateli
- nebo bylo za účelem této spolupráce založeno
- nezáleží na právní osobnosti
- ne všichni členové aliance musí disponovat VTS
- nejde o koncept „single economic unit“
- společnost RBG byla založena za účelem vyjednávání smluvních podmínek nákupu zboží od dodavatelů
- finanční toky mezi Billa, Penny Market a RBG

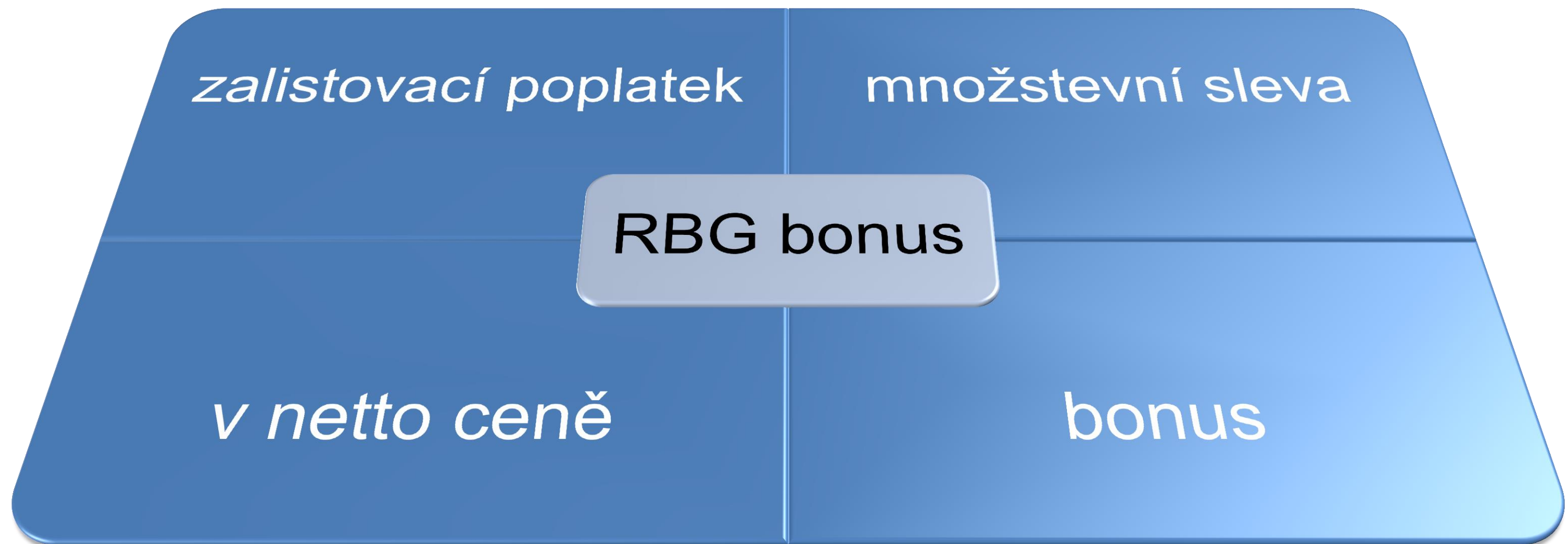

ZALISTOVACÍ POPLATEK

Podpis smlouvy se spol. RBG jako vstupenka do prodejen maloobchodní sítě řetězců Billa a Penny Market.

PLNĚNÍ BEZ PROTIPLNĚNÍ

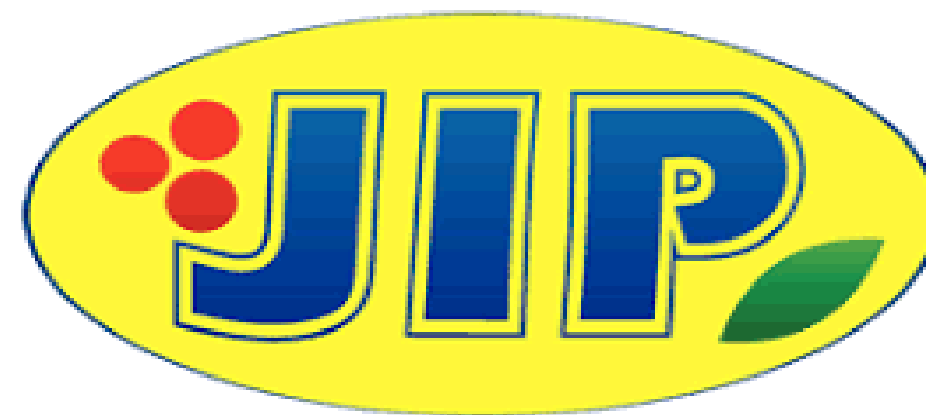
PŘEKROČENÍ 3% LIMITU NA PENĚŽITÁ PLNĚNÍ

- společnosti MAKRO byla uložena pokuta v rámci procedury narovnání
- společnost se dopustila dvou formálních deliktů
 - porušení § 3a ZVTS
 - překročení limitu 3% (plošné porušení u všech dodavatelů)
- závažnost podstatně snížila skutečnost, že dodavatelům byla za plnění navíc poskytnuta protislužba

makro

NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ PRO SKUPINU JIP

- nákupní aliance JIP
 - šetření zahájeno na podnět
 - využito ustanovení § 9 odst. 5 ZVTS
 - uložena nápravná opatření
-
- delikty – množstevní slevy nastaveny vadně; nedodržení ustanovení § 3a při konkretizaci služeb
-
- procesní postup byl ovlivněn specifickou povahou skupiny JIP
 - velkoobchod, omezený počet prodejen, nízká regálová kapacita
 - velká část obrátu tvořena prodejem nepotravinových produktů
-
- nápravná opatření – změna smluv, množstevní slevy musí mít motivační aspekt, ustanovení o marketingu musí splňovat požadavky zákona

SEKTOROVÉ ŠETŘENÍ

<https://www.uohs.cz/cs/vyznamna-trzni-sila/vykladova- stanoviska-a- metodiky.html>

ÚOHS zkoumal tyto oblasti:

- trh nákupu potravin za účelem dalšího prodeje v ČR
- problematika ceny
- vázané služby
- privátní značky
- limity smluvní volnosti dle § 3a ZVTS

ÚOHS oslovil svazy dodavatelů, svazy odběratelů i jednotlivé potravinářské společnosti.

Poznatky byly využity při návrhu novely ZVTS.

Zpráva obsahuje doporučení pro praxi.

PÍSEMNOT SMLUV

„Smlouva mezi odběratelem s významnou tržní silou a dodavatelem musí být sjednána písemně a musí kromě podstatných náležitostí obsahovat také...“ (§ 3a ZVTS)

- specifická povaha vztahů mezi dodavatelem a odběratelem – písemná forma
- zajištění právní jistoty všech stran ohledně existence a obsahu právního jednání
- umožnění veřejnoprávní kontroly
- požadavek písemnosti - všechny fáze smluvního vztahu (návrh na uzavření smlouvy, jeho akceptace či odmítnutí, změna či ukončení smlouvy apod.) a celý komplex smluv
- lze využít různé formy písemného zachycení textu - vlastnoručně podepsaná listina, fax, datová zpráva, EDI, e-mailová zpráva, příp. další elektronické prostředky...

PÍSEMNOST SMLUV

Pro naplnění požadavku písemnosti je nezbytné zajištění:

- autenticita (věrohodnost původu)
- integrita (neporušenost obsahu)
- zachycení existence právního jednání v čase (spolehlivé určení konkrétního okamžiku, ve kterém bylo dané právní jednání skutečně učiněno)
- uchování písemně zachyceného obsahu zaznamenaného právního jednání (včetně dokumentů v elektronické podobě)
- při využívání moderních prostředků je podstatné, aby byl dosažen zamýšlený účel veřejnoprávní regulace (zajištění právní jistoty zúčastněných stran), umožnění kontroly Úřadem
- účelem není nedůvodně zamezovat smluvním stranám v užívání moderních elektronických prostředků či technologií, které mohou přinášet výhody

ELEKTRONIZACE SMLUV

- v případě využívání elektronických prostředků (e- mail, Adobe Sign, apod.) je nutné mít sjednána a přijata dostatečná opatření zajišťující věrohodnost původu a neporušenost obsahu daného právního jednání
- lze použít všechny druhy elektronického podpisu (včetně tzv. prostého elektronického podpisu)
- jedná-li se o opatření zajišťující věrohodnost původu a neporušenost obsahu, je třeba, aby taková opatření byla předem sjednána ve smlouvě mezi odběratelem a dodavatelem:
 - ✓ např. uzavření dohody o elektronickém sjednávání smluv prostřednictvím daného nástroje včetně jmenného seznamu a dostatečně zabezpečených e-mailových adres osob, které jsou oprávněny jak za dodavatele, tak za odběratele uzavírat a podepisovat příslušné smlouvy.
 - ✓ pro zajištění neporušenosti obsahu daného právního jednání je možno využít např. opatření založená na tzv. transakčních protokolech, kdy jsou automaticky ukládány údaje o všech operacích s dokumenty, o uživatelích, datech a časech operací s dokumenty, a to bez možnosti změn.

www.uohs.cz

posta@uohs.cz

jana.zmeskalova@uohs.cz